

Nr 119.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen rörande ändring i förordningen den 29 juni 1917 (nr 420) angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen; given Stockholms slott den 14 februari 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, anhålla om riksdagens yttrande över härvid fogade förslag till förordning om ändrad lydelse av § 1 förordningen den 29 juni 1917 (nr 420) angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av § 1 förordningen den 29 juni 1917 (nr 420) angående förbud i vissa fall mot användande av vilse- ledande varubeteckningar vid handel med födoämnen.

Härigenom förordnas, att § 1 förordningen den 29 juni 1917 angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen¹ skall hava följande ändrade lydelse:

§ 1.

Vid varas — — — benämningen utmärkes.

Här avsedda benämningar äro

mjolk, grädde, smör, margarin, flott, korv, mjöl, socker samt honung eller med någon av dessa varubeteckningar liktydig benämning, vare sig benämningen brukas ensam eller i ordsammanställning, som antyder likhet i användningen med motsvarande vara,

ägg i ordsammanställning såsom äggpulver och

saft i ordsammanställning, som anger saften såsom beredd av frukter eller bär.

Vad om — — — främmande språk.

Där för — — — sålunda stadgats.

Denna förordning träder i kraft den 1 maj 1941; skolande förordningen dock icke gälla i fråga om korv och steriliserad grädde, som tillverkats före nämnda dag.

¹ Senaste lydelse se 1928:194.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 februari 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och folkhushållningsdepartementen anför chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp:

Den 23 november 1936 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för socialdepartementet att tillkalla fem sakkunniga att verkställa utredning och avgiva förslag till ny livsmedelslagstiftning. Jämlikt sagda bemyndigande tillkallades såsom sakkunniga professorn Ernst Abramson, ordförande, vice verkställande direktören i Sveriges köpmannaförbund Gustaf Borgström, ombudsmannen i Sveriges kemiska industrikontor ingenjören Otto Cyrén, direktören i kooperativa förbundet Hj. Degerstedt och överveterinären Sigb. Jerlov.

De sakkunniga, vilka antagit namnet livsmedelslagstiftningssakkunniga, ha avgivit dels den 20 mars 1940 betänkande med förslag till kungörelse angående kontroll å handel med ost samt viss lagstiftning angående korvvaror (stat. off. utr. 1940: 9), dels ock i skrivelse den 22 november 1940 förslag till viss lagstiftning angående handeln med grädde.

Över betänkandet ha efter remiss yttranden avgivits av, bland andra, kommerskollegium, som infordrat yttranden från vissa handelskammare, lantbruksstyrelsen, statens livsmedelskommission, Sveriges lantbruksförbund, handelskamrarna i riket med undantag av Gotlands handelskammare, Sveriges charkuteri- och slakteriüdkares riksförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges slakteriförbund, förening u. p. a., och kooperativa förbundet.

Yttranden över förenämnda skrivelse den 22 november 1940 ha avgivits av lantbruksstyrelsen, statens livsmedelskommission, Sveriges lantbruksförbund och svenska mejeriernas riksförening u. p. a.

Jag torde nu få underställa Kungl. Maj:t frågan om lagstiftning rörande handeln med korvvaror och grädde.

Förslag till lagstiftning angående korvvaror.

I § 1 första stycket av förordningen den 29 juni 1917 (nr 420) angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen stadgas, att vid varas saluhållande eller försäljning

såsom födoämne må för densamma icke brukas någon av i det följande angivna varubenämningar, där varan till sin sammansättning avviker från normala sammansättningar hos den vara, vilken benämningen utmärker. I stadgandet avsedda benämningar äro mjölk, smör, margarin, flott, mjöl eller därmed liktydig benämning, socker eller därmed liktydig benämning samt honung, vare sig benämningen brukas ensam eller i ordsammanställning, som antyder likhet i användningen med motsvarande vara, ävensom ägg i ordsammanställningar såsom äggpulver och saft i ordsammanställningar, som anger saften såsom beredd av frukt eller bär. Enligt föreskrift i sista stycket av ifrågavarande paragraf, vilket stycke insatts i paragrafen genom förordningen den 14 juni 1928 (nr 194), skall, där för särskilt fall meddelats bestämmelser i fråga om vad som skall avses med normal sammansättning av förut angiven vara, gälla vad sålunda stadgats.

Livsmedelslagstiftningssakkunnigas förslag innebär, att bland de i § 1 av nyssnämnda förordning angivna varubenämningarna jämväl skall upptagas koryv. Därjämte föreslås den ändringen i sista stycket av paragrafen att uttrycket »för särskilt fall» skall utbytas mot »för särskilda fall». I anslutning till de föreslagna ändringarna i förordningen avses att i en särskild kungörelse skall föreskrivas, att koryvvara för att anses äga normal sammansättning skall motsvara följande fordringar: Koryv får ej innehålla andra främmande bindeämnen än mjöl och gryn av spannmål, potatis, potatismjöl, sojamjöl och torrmjöl. Med undantag av blodkoryv och annan koryvsort, som enligt sedvana innehåller större tillsats av mjöl, gryn eller potatis, må den färdiga varan innehålla högst 5 viktprocent bindemedel. Vattenhalten får icke överstiga hos kött- och fläskkoryv 65 viktprocent och hos annan koryv 60 viktprocent.

De sakkunniga ha i sin *motivering* rörande behovet av den föreslagna lagstiftningen yttrat i huvudsak följande.

Tillverkningen av charkuterivaror har i Sverige ökat väsentligt under senare år. Enligt kommerskollegii industristatistik uppgick tillverkningen 1928 till 27,965,730 kilogram. 1937 hade den stigit till 51,825,000 kilogram och utgjorde 1938 57,990,000 kilogram. Till övervägande del utgöras dessa charkuteriprodukter av koryvvaror av olika slag.

Under loppet av det 1914 började världskriget iakttogs en allmän och ofta synnerligen avsevärd försämring av koryvvarorna med avseende på de använda köttvarornas kvalitet, i synnerhet på grund av tillsats av otillbörlig myckenhet mjöl och vatten. Det synes därför vara angeläget att i nuvarande läge, då en krissituation på köttmarknaden med tämligen kort varsel kan inträda, utfärda föreskrifter, som göra det möjligt att på detta område beivra framträdandet av liknande missförhållanden, som yppade sig under den senaste kristiden. Dessa föreskrifter böra såvitt möjligt utgöra en garanti för att en koryvvaras sammansättning är sådan som allmänheten har rätt att förvänta. Andra beståndsdelar än köttvaror av olika slag böra således icke få förekomma i koryven i större omfattning än som kan anses förenligt med rimliga fordringar på en god vara. Vid bestämmelsernas utformning böra likväl så pass vida gränser uppdragas, att utrymme lämnas även för enklare kvaliteter. I annat fall kan lätt inträffa att de uppställda reglerna verka i

prisfördyrande riktning. De föreskrifter, som de sakkunniga föreslagit, äro utarbetade vid medio av 1939 och äro avsedda att inflyta i ett kapitel om köttvaror i en tilltänkt livsmedelsstadga. Då de sakkunniga med hänsyn till tidsläget ansett sig böra redan nu separat framlägga föreliggande avsnitt ur nämnda kapitel, ha de sakkunniga ansett att detta lämpligen kan anknytas till förordningen av den 29 juni 1917 angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen. Föreskrifterna i denna förordning äro nämligen, i likhet med de nu föreslagna bestämmelserna, icke främst av hygienisk natur utan avse huvudsakligen att garantera en i ekonomiskt hänseende tillfredsställande sammansättning hos de i förordningen nämnda livsmedlen.

Såsom motivering för de speciella föreskrifterna rörande korvvaras beskaffenhet ha de sakkunniga anfört bland annat följande.

De sakkunniga ha i föreliggande lagstiftningsfråga samrått bland annat med representanter för charkuteriindustrin och dess sammanslutning, Sveriges charkuteri- och slakteriidkares riksförbund. Under överläggningarna har enighet rått därom att bestämmelser erfordrades rörande vilka bindemedel, som finge användas i korvvaror, ävensom den myckenhet, vari dessa bindemedel finge förekomma i varan.

Potatismjöl lär alltjämt vara det vanligaste bindemedlet. Därjämte användas mjöl och gryn av spannmål, potatis, sojammjöl, berett av sojabönan, samt torrmjöl. Samtliga dessa bindemedel torde böra angivas såsom tillåtna. Däremot torde det icke finnas anledning att för närvarande medgiva användning av andra ämnen, såsom agar och växtoljor, vilka visserligen kunna användas som bindemedel, men för närvarande nog endast undantagsvis beagnas. Agar och växtoljor äro olämpliga för ändamålet, då de möjliggöra tillsats av otillbörligt stora kvantiteter vatten. I fråga om agar gäller dessutom att detsamma i större myckenhet kan inverka skadligt på matsmältningen.

Vad angår den myckenhet, vari de tillåtna bindemedlen högst må förekomma i korvvaror, så torde det ej vara lämpligt att maximera halten av stärkelse utan i stället bör högsta tillåtna halten angivas av de medgivna bindemedlen. Bland de av de sakkunniga tillfrågade personerna har enighet rått därom att maximisiffran för dessa tillsatser bör vara 5 procent av den färdiga varans vikt. Att fastställa en lägre siffra torde, åtminstone för närvarande, icke vara tillrådligt. Bland annat kan befaras att en strängare bestämmelse skulle komma att fördyra varorna. Enligt från och med den 1 januari 1923 gällande tillverkningsbestämmelser för charkuterivaror, som levereras till Stockholms stads sjukhus, må stärkelsehalten ej överstiga 3 procent av den färdiga varans vikt, vilket motsvarar ungefär 4 procent potatismjöl. Vidare ha de sakkunniga inhämtat att en inom Göteborgs charkuteri- och slakteriidkareförening i december 1922 tillsatt kommitté i februari 1923 framlagt ett av föreningen den 7 i sistnämnda månad godkänt förslag rörande erforderlig mjöltillsats vid tillverkning av köttkorv, enligt vilket förslag mjöltillsatsen icke finge överskrida 5—7 procent, beräknat på den oblandade köttkvantiteten och med en beräknad vattentillsats av 40—50 procent. Även dessa båda exempel visa att rådande praxis ungefärligen står i överensstämmelse med de sakkunnigas förslag. Genom fastställande av den nu föreslagna siffran ernås även överensstämmelse med den danska och i det närmaste också med den norska motsvarande föreskriften.

Anledningen till att tillsats av bindemedel begränsas är att man vill förhindra en otillbörligt stor vattentillsats. Vid de sakkunnigas överläggningar med representanter för charkuterinäringen har det anförts, att även om tillsatsen av vissa bindemedel maximerades, det likväl vore önskvärt att därut-

över en bestämmelse finnes, som vände sig emot för stor vattenhalt i varan. Det kan nämligen vara möjligt att med användande av vissa ämnen binda en otillbörligt stor vattenmängd i korven.

På vissa håll utomlands, bland annat i Canadas synnerligen moderna livsmedelslagstiftning, har man föreskrivit en viss gräns för vattenhalten i den färdiga varan. Att kontrollera efterlevnaden av en sådan föreskrift möter helt naturligt inga tekniska svårigheter. De av de sakkunniga hörda representanterna för charkuterinäringen ha i stort sett varit ense om lämpligheten av en så konstruerad föreskrift liksom om de angivna maximisiffrorna för vattenhalten, 60 och, för kött- och fläskkorv, 65 procent. Den förra siffran överensstämmer med den i Canada gällande. Ett fastställande av de båda nämnda siffrorna kommer, efter vad ett antal gjorda undersökningar visa, icke att nödvändiggöra någon omläggning av tillverkningsmetoderna för de ansvars-kännande fabrikanternas del.

I de avgivna *yttrandena* har de sakkunnigas förslag i huvudsak vunnit avslutning. I ett flertal yttranden har emellertid framhållits, att redan nu vattenhalten hos kött- och fläskkorv såsom regel icke överstege 60 procent och att det vid sådant förhållande vore att befara att, därest förslaget genomfördes, en försämring av dylika korvvaror skulle ske. I dessa yttranden har därför hemställts, att även för kött- och fläskkorv procenttalet för den tillåtna vattenhalten bestämdes till 60. Ur yttrandena må i övrigt återgivas följande.

Lantbruksstyrelsen har anfört:

Förslaget till viss lagstiftning angående korvvaror synes vara i stort sett väl avvägt. Bestämmelser i ämnet ha tidigare helt saknats. Sedan ifrågavarande bestämmelser blivit prövade någon tid och erfarenhet vunnits, skall det måhända visa sig, att viss utvidgning och skärpning därav kan vara lämplig. Emellertid har lantbruksstyrelsen sig bekant, att vattenhalten även hos fläsk- och köttkorv, som härrör från ansvars-kännande producenter, redan nu understiger 60 procent. Att under sådana förhållanden föreskriva en högre vattenhalt såsom tillåten, kommer uppenbarligen att leda till en kvalitetsförsämring för dessa korvsorter, då ingen producent under sådana förhållanden skulle ha intresse av att arbeta med nämnvärt lägre vattenhalt än den högst tillåtna. Lantbruksstyrelsen får därför föreslå sådan ändring av de föreslagna bestämmelserna, att vattenhalten även hos ifrågavarande korvsorter icke må överstiga 60 procent.

Statens livsmedelskommission har yttrat:

Enligt vad kommissionen inhämtat äro de av livsmedelslagstiftningssakkunniga angivna minimifordringarna på korvvaror ej satta högre, än att praktiskt taget all korv, som nu tillverkas, uppfyller kraven. Den medgivna vattenhalten för kött- och fläskkorv uppgives från sakkunnigt håll vara satt högre, än som numera allmänt tillämpas. Det anses, att anledning icke föreligger att i fråga om vattenhalten göra åtskillnad på dylik korv och korv av annan sort.

I princip är kommissionen av den uppfattning att legala kvalitetsbestämmelser böra utformas på sådant sätt, att de leda till en förbättrad genomsnittskvalitet på varan. Sättas kvalitetsbestämmelserna lägre än vad som allmänt tillämpas, kan följden lätt bli, att kvaliteten över lag sänkes. Det är en ej alltför ovanlig företeelse, att legala minimifordringar i realiteten betraktas såsom normalfordringar. Från denna utgångspunkt tala vissa skäl för att de

föreslagna bestämmelserna skärpas. Med hänsyn till nu rådande krisförhållanden anser sig kommissionen emellertid icke böra påyrka annan ändring i desamma än att, i anslutning till vad ovan anförts, den högsta medgivna vattenhalten för kött- och fläskkorv sänkes till 60 viktprocent.

Stockholms handelskammare har framhållit följande.

Enligt för Stockholms stad gällande bestämmelser få korvvaror av hästkött tillverkas allenast i fabriker, där korv av uteslutande hästkött framställes. De vanliga charkuterifabriker, som tillverka varor av annat kött, få således icke framställa korv av hästkött. Någon motsvarande inskränkning gäller emellertid icke i fråga om charkuterifabriker på landsbygden utanför Stockholm. Enligt tillkännagivande av hälsovårdsnämnden skall i lokal, där rökt hästkött eller rökt korv av hästkött saluhålles, på disk framlagd vara av ifrågasvarande slag finnas anbragt lätt synligt och tydligt märke, angivande varans art. Denna bestämmelse blir emellertid illusorisk, om återförsäljarna av sina leverantörer icke upplysts därom, att varorna innehålla hästkött. Enligt vad som meddelats handelskammaren lär det förekomma i icke ringa omfattning, att av nu angiven anledning korvvaror innehållande hästkött försäljas utan att föreskriven uppgift därom lämnas. Härigenom bli de samvetsgranna fabriker utsatta för illojal konkurrens, och allmänheten vilseledes i fråga om varans kvalitet. Det är därför enligt handelskammarens förmenande angeläget, att bestämmelser snarast möjligt meddelas, att korv eller annan matvara, som innehåller hästkött, icke må saluhållas eller försäljas, med mindre uppgift om detta förhållande finnes angivet å varan eller förpackningen.

Skånes handelskammare har gjort följande uttalande.

Handelskammaren kan vitsorda, att det inom handeln med korv på sina håll i fråga om varukvaliteterna råder missförhållanden, vilka motivera lagstiftande åtgärder i en eller annan form. Handelskammaren vill med hänsyn härtill icke motsätta sig lagstiftningen i fråga, vars bestämmelser handelskammaren också anser sig kunna godtaga utom i en punkt, nämligen i fråga om bindemedelsprocenten, där handelskammaren icke kan ansluta sig till vad de sakkunniga därutinnan föreslagit. Enligt vad handelskammaren inhämtat, förekommer i handeln inom handelskammarens område av vissa korvsorter billigare kvaliteter, som äro mycket omtyckta och äro föremål för stor efterfrågan, vilka regelmässigt innehålla en icke obetydligt högre bindemedelsprocent än 5. I fråga om en lokal specialitet såsom knäckvurst torde bindemedelsprocenten t. o. m. vara väsentligt högre. Därest förslaget i denna del skulle bli genomfört, torde det icke kunna undgå att leda till en fördyring av nu berörda kvaliteter, vilka främst ha sin avsättning bland den mindre köpkraftiga allmänheten. En dylik befarad konsekvens av den ifrågasatta lagstiftningen måste icke minst under rådande förhållanden ingiva betänkligheter. Handelskammaren vill fördenskull föreslå en höjning av den högsta medgivna bindemedelshalten till förslagsvis 7 procent av varans vikt. En omständighet, som ytterligare synes tala för att en icke alltför snäv marginal uppställes, är att det med en dylik marginal för många mindre charkuteri-idkare med begränsade resurser måste komma att ställa sig svårt att vid sin tillverkning alltid hålla sig under den fastställda procentsatsen.

Kommerskollegium har i anledning av yttrandet från Skånes handelskammare framhållit, att enligt vad kommerskollegium under hand inhämtat från sakkunnigt håll kunde de korvvaror, som åsyftades av Skånes handelskammare, visserligen synas billiga. De vore emellertid i verkligheten tvärtom dyra i förhållande till värdet av de ingredienser, som inginge i dem. Under angivna

förhållanden ansåge sig kommerskollegium icke kunna ansluta sig till handelskammarens synpunkter utan biträdde de sakkunnigas förslag.

Sveriges slakteriförbund har uttalat:

Förbundet är av den åsikten att de föreslagna bestämmelserna äro alltför kvalitativt lågt tilltagna. Förbundet vill i stället föreslå att man fastställer fullständiga recept för tio olika standardkorvvaror samt att dessa till råvaror, bindemedel och vatten samt kalorital, namn och märkning lagbestämmas. I övrigt anser förbundet, att korv framställd på annat sätt bör få göras utan lagbestämmelser, enär smakfrågan på olika platser är ganska avgörande beträffande varornas sammansättning. Dock bör ej samma namn som standard-sorternas få användas eller namn som kunna förväxlas med dessa. Huvudsaken är att det finnes tio sorter att välja på, som konsumenten kan vara övertygad om är av tillfredsställande innehåll.

Kooperativa förbundet har angående kontrollen över efterlevandet av de föreslagna bestämmelserna anfört:

Styrelsen vill fästa uppmärksamheten på vissa nödvändiga anordningar för att kontrollen över de föreslagna bestämmelsernas efterlevnad skall bli fullt effektiv. Då överträdelser av dessa bestämmelser enligt förslaget skola anses som vilseledande varubeteckningar, blir det enligt § 7 i 1917 års förordning hälsovårdsnämnden på varje särskild plats, som det åligger att med synnerlig uppmärksamhet följa efterlevnaden av bestämmelserna och angiva överträdelserna till åtal. Det torde emellertid böra uppmärksammas, att de analyser, med vilkas ledning bestämmelserna skola övervakas, äro av den art, att de — och detta gäller särskilt bestämningen av stärkelsehalten men även en vetenskapligt noggrann bestämning av vattenhalten — knappast i allmänhet kunna överlämnas till utförande hos godtyckligt valda, lokala undersökare. Det synes därför vara av synnerlig vikt, att, till dess folkhälsainstitutets laboratorium färdigställts och utbyggt till den storlek, att det kan handhava det mycket omfattande arbete, som ett regelbundet övervakande av charkuteritillverkningen i riket kräver, det tages i särskilt övervägande, åt vilka i nämnda avseenden skickade laboratorier eller undersökningsanstalter, vilka dessutom äro fristående och opartiska beträffande samtliga producenter, hälsovårdsnämnderna böra anvisas överlämna de prov, som tagas såväl från större som mindre tillverkare inom branschen.

Förslag till lagstiftning om grädde.

Livsmedelslagstiftningssakkunnigas förslag rörande lagstiftningen om grädde avser, att i § 1 av förutnämnda förordning angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckning vid handel med födoämnen bland de i paragrafen angivna varubenämningarna skall upptagas jämväl grädde. I likhet med vad som förordats i fråga om korv ha de sakkunniga avsett, att en särskild kungörelse därefter skall utfärdas enligt vilken fetthalten i grädde, för att varan skall anses äga normal sammansättning, ej får understiga 12 procent.

Såsom *motivering* ha de sakkunniga anfört:

Det har kommit till de sakkunnigas kännedom, att grädde i vissa delar av landet inom samma ort saluhållits med växlande fetthalt. Det kan givetvis befaras, att under nuvarande utomordentliga förhållanden en sänkning av

fetthalten kan bliva mera allmän. Det är av stort intresse för allmänheten att den vid inköp av grädde vet sig erhålla en produkt, som fyller rimliga krav på fetthalt. Även ur priskontrollsynpunkt är det viktigt att ett sådant minimivärde bestämmes. Det är uppenbart att en mindre nogräknad försäljare eljest skulle kunna tillskansa sig oskäligen ersättning — till förfång ej blott för köparen utan även för lojala försäljare.

I tidigare förslag har ifrågasatts att en vara, som betecknades såsom grädde, skulle innehålla minst 12 procent naturligt mjölkfett. I de lokala matvarustadgorna, där sådana förekomma, stipuleras mycket olika fetthalter. Det lägsta förekommande värdet är 8 procent, som emellertid endast återfinnes i en stadga. Siffran 10 procent för mager grädde förekommer i flera fall, men i det största antalet stadgor är lägsta tillåtna fetthalten 12 procent eller ännu högre. Sistnämnda siffra torde kunna anses skäligen som allmängiltig lägsta fetthalt hos saluhållen grädde. En högre siffra synes olämplig ur den synpunkten att den skulle fordra en undantagsbestämmelse för steriliserad grädde, som av tekniska skäl i allmänhet icke med fördel kan tillverkas med högre fetthalt. Det bör även nämnas, att i medicinalstyrelsens proviantkungörelse av den 26 juli 1940 föreskrives för tunn grädde en fetthalt av minst 12 procent. Den föreslagna siffran överensstämmer även med den de sakkunniga i sitt förslag till livsmedelsstadga, vilket är under utarbetande, ämna föreslå.

I de avgivna *yttrandena* ha förevarande förslag tillstyrkts eller lämnats utan erinran.

Lantbruksstyrelsen har i sitt yttrande uttalat:

Genom kungörelsen den 1 november 1940 (nr 903) med särskilda bestämmelser angående handeln med grädde har föreskrivits, att grädde med en fetthalt överstigande 15 procent med vissa undantag icke må saluhållas eller försälas eller användas för yrkesmässig tillverkning eller beredning av varor till avsalu. Då de sakkunniga nu föreslagit en lägsta fetthalt i grädde av 12 procent, skulle vid bifall härtill gräddens fetthalt erhålla ett spelrum av 3 procent. Nämnda variationsinöjlighet synes lantbruksstyrelsen fullt tillräcklig. Då den föreslagna minimifetthalten dessutom överensstämmer med bestämmelserna i flertalet hälsovårdsstadgar och även är tillämplig för steriliserad grädde, tillstyrker lantbruksstyrelsen bifall till de sakkunnigas förslag, att den lägsta tillåtna fetthalten i grädde fastställes till 12 procent för att varan skall anses äga normal sammansättning.

Sveriges lantbruksförbund har anfört:

Förbundet finner det erforderligt, att en viss minimifetthalt fixeras. En bestämmelse om minimifetthalt av 12 procent kan tänkas medföra, att försäljarna söka anpassa fetthalten så nära som möjligt intill denna gräns, medan fetthalten hittills merendels torde ha legat vid omkring 14 procent. En lägsta gräns av 13 procent skulle med hänsyn härtill snarast ha varit önskvärd beträffande vanlig grädde. På grund av det av livsmedelslagstiftningssakkunniga anförda skälet att en högre minimigräns än 12 procent skulle fordra en undantagsbestämmelse för steriliserad grädde, finner sig lantbruksförbundet emellertid icke böra göra erinran emot att den lägsta tillåtna fetthalten fastställes till 12 procent.

I nuvarande krissituation är det såsom de sakkunniga framhållit av stor betydelse, att standarden å födoämnen hålles på så hög nivå som möjligt. Under krisåren 1914—1918 förekom en i vissa fall högst väsentlig försämring av kvaliteten å ett flertal matvaror. En tendens i liknande riktning torde

*Departements-
chefen.*

även under den nu uppkomna krisen vara att befara. Det är av vikt att i möjligaste mån motverka en dylik utveckling. De av de sakkunniga framlagda förslagen avse att förhindra en försämring av kvaliteten å korvvaror och grädde. Med hänsyn till ifrågavarande livsmedels betydelse för befolkningen synes välbetänkt, att åtgärder i det syfte de sakkunniga avse komma till stånd. Vid övervägande av de åtgärder, som lämpligen böra vidtagas, måste emellertid tillses att en sådan avvägning av deras omfattning sker, att en fördyring av varorna icke åstadkommes.

Beträffande de kvalitetskrav, som böra uppställas, ha i yttrandena framkommit olika meningar såvitt angår korvvaror. I huvudsak synas emellertid de av de sakkunniga framförda förslagen i ämnet vara tillfredsställande. Med hänsyn till vad i yttrandena anförts lärer dock böra övervägas att, sedan större erfarenhet vunnits av bestämmelsernas verkningar, föreskriva, att den högst medgivna vattenhalten hos kött- och fläskkorv icke bör få överstiga 60 procent. Ett genomförande av det av Sveriges slakteriförbund i dess yttrande upptagna förslaget angående fastställande av vissa standardsorter av korv skulle utan tvivel vara till fördel, då fråga är om avgivande av anbud i större omfattning å korvvaror. Emellertid anser jag, att det tills vidare torde vara lämpligast att följa det av de sakkunniga nu framlagda förslaget. Skulle en förskjutning i krisläget så påkalla, torde Kungl. Maj:t böra äga meddela erforderliga ändrade bestämmelser i nu förevarande hänseende. Att, såsom kooperativa förbundet ifrågasatt, vidtaga särskilda åtgärder för kontrollens handhavande, torde icke vara påkallat, då enligt vad från statens institut för folkhälsan upplysts institutets laboratorium torde vara i stånd att redan nu verkställa erforderliga undersökningar.

Den av de sakkunniga föreslagna lägsta gränsen av 12 procent för gräddes fetthalt synes tillfredsställande avvägd. I samtliga yttranden har förslaget också biträts. Då genom särskilda bestämmelser stadgats att gräddes fetthalt icke må överstiga 15 procent förefinnes således en variationsmöjlighet på 3 procent vilket kan anses tillräckligt.

I fråga om utformningen av de tilltänkta bestämmelserna ha de sakkunniga förordat, att i den i § 1 av förut omförmälda förordning den 29 juni 1917 (nr 420) upptagna förteckningen över varubenämningar, vilka icke må vid försäljning brukas, där varan till sin sammansättning avviker från normala sammansättningen hos varan, införas jämväl varubenämningarna korv och grädde samt att därefter med stöd av sista stycket i paragrafen, där möjlighet lämnas att meddela särskilda föreskrifter i fråga om vad som skall anses med normal sammansättning av ifrågavarande varor, utfärdas sådana föreskrifter. De sakkunnigas förslag är av i viss mån provisorisk karaktär, då de sakkunniga avse att de föreslagna bestämmelserna endast skola gälla till dess en ny livsmedelslagstiftning, vartill de sakkunniga ämna framlägga förslag, blivit genomförd. Det av de sakkunniga sålunda förordade tillvägagångssättet synes kunna godtagas i avvaktan på att en fullständig livsmedelslagstiftning kan genomföras. I samband med nu förordade ändring av § 1 i nyssnämnda förordning torde en mindre jämkning böra ske i författningstexten.

Den ändring i sista stycket av § 1 i ifrågavarande förordning, som de sakkunniga ifrågasatt, synes emellertid icke behöfvlig.

I överensstämmelse med vad nu anförts har *förslag till förordning om ändrad lydelse av § 1 förordningen den 29 juni 1917 (nr 420) angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen* upprättats inom jordbruksdepartementet. Förslaget torde böra underställas riksdagen för yttrande.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition till riksdagen anhålla om riksdagens yttrande över nämnda författningsförslag.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gustav T. Roupe.